Nieuwsbrief Signaleringscommissie LOSR

Meld je aan bij de groep
'sociaal raadsliedenwerk'
Klik hier!

30 november 2010
nummer 9

Deze nieuwsbrief voor sociaal raadslieden van de LOSR verschijnt zodra er actuele ontwikkelingen of signalen zijn. De redactie van de nieuwsbrief bestaat uit de leden van de landelijke signaleringscommissie. Stuur 'm door naar je collega! *Contactpersoon redactie: Sandra Wolfsen*

Inhoud:

- Verhoging griffierechten (vervolg)
- Aanslaggrens en de nodeloos verplichte aangifte (vervolg)
- Mededeling IB-groep wordt DUO. Wie gaat dat betalen? (vervolg)
- Maatschappelijke impactanalyse Rijksincasso

Verhoging griffierechten (vervolg)

De LOSR heeft aandacht gevraagd voor de verhoging van griffierecht voor rechtspersonen (zie nieuwsbrief 6). Rechtspersonen behoren niet bepaald tot onze doelgroep, maar uiteindelijk zijn het meestal de natuurlijk personen die in de kosten worden veroordeeld. Het nieuwe stelsel griffierechten leidt derhalve tot een enorme verhoging van schulden. Behalve de LOSR hebben ook de KBvG en de NVVK dit probleem aangekaart. Uiteindelijk heeft dit geleid tot de volgende toezegging van de minister van Justitie aan de Eerste Kamer.

Minister Hirsch Ballin:
"Voorzitter. Het volgende is nog aan de orde gesteld: de tarieven voor rechtspersonen bij kantonzaken, die inderdaad veel hoger zijn dan voor natuurlijke personen.
Ik doel onder andere op de verstek/incassozaken. Dit punt is door mevrouw Quik-Schuijt, mevrouw Westerveld en de heer Van de Beeten aan de orde gesteld. De hoogte van de tarieven voor rechtspersonen en het effect daarvan voor natuurlijke personen bij proceskostenveroordelingen in incassozaken bij de kantonrechter zouden voor degenen die daar met zorg naar kijken, kunnen inhouden dat natuurlijke personen in incassozaken met problematische schulden worden opgezadeld. Een verschil in tarief tussen rechtspersonen en natuurlijke personen is ook in het huidige stelsel van de Wet tarieven in burgerlijke zaken te vinden, zij het in beperkte mate, met als rechtvaardiging dat dit het mogelijk maakt om het tarief voor alle natuurlijke personen en in het bijzonder voor onvermogenden lager te houden. De veroordeling van de verliezende partij tot de proceskosten is een algemeen uitgangspunt van ons procesrecht. De hogere tarieven voor rechtspersonen zijn bij de relatief kleine incassovordering voor de schuldenaren het meest voelbaar.
Om tegemoet te komen aan de verwoorde zorgen, ben ik bereid om daar nog eens naar te kijken. Dat kan leiden tot een voorstel om de effecten voor de schuldenaar van een incassovordering in kantonzaken te verzachten. Daarbij zal ik ook de alternatieven wegen, die in de inbrengen genoemd zijn. Daarin zijn verschillende benaderingen naar voren gekomen. Zo noemde de heer Van de Beeten de mogelijkheid om de proceskostenveroordeling voor natuurlijke personen in incassozaken te beperken. Een andere mogelijkheid is om de tarieven voor rechtspersonen voor kleine vorderingen bij de kantonrechter aan te passen. Hoe dan ook, ik zal daar dus naar kijken."

Meer informatie:
- Verslag behandeling eerste kamer wetsvoorstel verhoging griffierechten
- Brief LOSR aan minister van Justitie over de verhoging griffierechten
- Persberichten LOSR, KBvG en NVVK
- Nieuw stelsel griffierechten schiet doel voorbij (Nadja Jungmann en Erica Schruer)
- Contactpersoon André Moerman

Aanslaggrens en de nodeloos verplichte aangifte (vervolg)

In nieuwsbrief nr. 6 maakten we melding van twee problemen met betrekking tot de belastingaangifte: de te lage aanslaggrens en de nodeloos verplichte aangifte.

Te lage aanslaggrens

Begin dit jaar signaleerden we dat alleenstaande AOW-ers een te betalen aanslag van 48 euro ontvingen. Omdat deze aanslag nèt hoger was dan de aanslaggrens over 2009 ad. 43 euro, zouden deze ouderen de aanslag van 48 euro moeten gaan betalen. De ANBO heeft dit probleem aangekaart met als resultaat dat de aanslaggrens verhoogd is van 43 euro naar 50 euro.
In de praktijk blijkt de nieuwe aanslaggrens ook aan de krappe kant. AOW-ers met een klein aanvullend pensioentje krijgen bijvoorbeeld een te betalen aanslag van 55 euro, en moeten dit bedrag dus wel betalen. We hebben de minister van Financiën dus verzocht de aanslaggrens te verhogen naar 65 euro. Helaas zonder succes. De minister van Financiën geeft aan dat een dergelijke verhoging een hele grote groep mensen zou treffen en derhalve te veel kosten met zich meebrengt.

Nodeloos verplichte aangifte

Het tweede probleem dat we signaleerden is dat grote groepen cliënten die in het verleden op grond van standaard aftrekposten een teruggave ontvingen, nog steeds verplicht zijn een aangifte in te dien. Dat is vreemd omdat deze groepen geen teruggave kunnen verwachten. De burger moet veel tijd, energie en soms zelfs geld in de aangifte 2009 stoppen. Ook de belastingdienst moet de nodige tijd aan deze aangifte besteden. Terwijl het niets oplevert. Daar komt dan nog bij dat de boete voor een te late aangifte flink is verhoogd, naar 226 euro.
We hebben de minister van Financiën verzocht om de mensen die dit jaar een nihil aanslag ontvangen, volgend jaar niet meer te verplichten aangifte te doen.
De minister van Financiën geeft aan dat de belastingdienst zoveel mogelijk aan de hand van definitief vastgestelde aangiften vaststelt of men wederom verplicht aangifte moet doen. Dit heeft tot gevolg dat dit niet gebaseerd is op het voorgaande jaar, maar op de definitieve aanslag van het jaar daarvoor. De minster heeft aangegeven te onderzoeken of het mogelijk is dat degene die een voorlopig opgelegde nihil-aanslag over 2009 ontvangt, geen verplichte aangifte over 2010 moet doen. Het resultaat van dit onderzoek is bij de LOSR nog niet bekend.

Meer informatie:
- Brief LOSR aan minister De Jager van Financiën
- Reactie minister De Jager van Financiën
- Contactpersonen Maarten Bockting en Lucia Missana

Mededeling IB-groep wordt DUO. Wie gaat dat betalen? (vervolg)

In nieuwsbrief nummer 6 maakte we melding van het signaal dat de rechtsovergang van de Informatie Beheer Groep naar de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gevolgen had voor de debiteur bij wie studiefinanciering wordt teruggevorderd. De deurwaarder maakt deze rechtsovergang namelijk via een officiële aanzegging aan de debiteur kenbaar. En voor niets gaat de zon op, zo'n aanzegging kost 74,54 euro inclusief BTW.

We hebben de staatssecretaris van onderwijs verzocht deze kosten zelf te betalen. In haar reactie geeft ze aan het ook onwenselijk te vinden dat debiteuren deze kosten moeten betalen. Ze heeft de beroepsorganisatie van deurwaarders (KBvG) gevraagd om de wettelijke betekening van de rechtsovergang op een voor de debiteur minst bezwarende manier toe te passen. Bovendien zal DUO, als de debiteur een klacht over de kosten indient, deze terugbetalen.

Om er voor te zorgen dat dit in de toekomst niet nog een keer gebeurt, hebben we de minister van Justitie verzocht het Besluit tarieven voor ambtshandelingen (het Btag) aan te passen, zodat deze kosten niet meer in rekening kunnen worden gebracht. Dit is niet gelukt. De minister van Justitie vindt het in het belang van de debiteur dat de rechtsovergang officieel aan de debiteur betekend wordt. De kosten moeten dan ook voor rekening van de debiteur komen(?!).

Meer informatie:
- Brief LOSR aan staatssecretaris van OCW en de minister van Justitie
- Reactie staatssecretaris van OCW
- Reactie minister van Justitie
- Kamervragen kosten naamsverandering IB-groep wordt DUO
- Persbericht LOSR: student met studieschuld betaalt verhuisbericht IB-groep
- Achtergronden: kosten deurwaarder
- Contactpersoon André Moerman

Maatschappelijke impactanalyse Rijksincasso

Het ministerie van Justitie is aan het onderzoeken wat de consequenties zijn van de vorming van één centraal incassobureau voor de gehele rijksoverheid. Onderzoeksvraag is of een centraal incassobureau kan bijdragen aan de verhoging van de dienstverlening aan de burger en tegelijk kan bijdragen aan een efficiëntere en effectievere rijksoverheid.
Kenmerkend voor de Rijksincasso is dat het innings– en incassoproces centraal en persoonsgericht wordt ingericht. Afhankelijk van het betalingsgedrag van de debiteur vindt er een andere benadering plaats. Dat is weergegeven in onderstaande kwadranten.

	Debiteur wil betalen	Debiteur wil niet betalen
Debiteur kan betalen	1 Diensten	2 Instrumenten
Debiteur kan niet betalen	3 Voorzieningen	4 Voorzieningen Instrumenten

De LOSR heeft deelgenomen aan een bijeenkomst waarin werd onderzocht welk maatschappelijk effect een rijksincassobureau heeft en wat het effect is op het rechtsbestel. Hieronder een aantal passages uit een verslag:

"Tijdens de discussie wordt als grootste 'nadelige' impact voor de burger het 'Big-brother'- gevoel benoemd. Alle gegevens op het gebied van inning en incasso binnen de overheid zullen op één plek worden samengevoegd. Daarbij speelt ook het kwadrant een rol: wat betekent het voor een burger als hij éénmaal in een bepaalde sectie van het kwadrant zit. Het mag niet zo zijn dat de burger hier de dupe van wordt of hier zelf geen invloed op heeft. Om het 'Big-brother'- gevoel te beperken zou je ervoor kunnen kiezen om de gecentraliseerde gegevens alleen beschikbaar te laten zijn bij het

Rijksincassobureau en niet bij de andere overheidsorganisaties. (…)
Daarnaast is het zo dat de schuldhulpverleningsinstanties juist baat hebben bij zoveel mogelijk geïntegreerde informatie over de burger die bij hen aanklopt. Ook voor de rechter is het goed om te weten of eerder opgelegde boetes/straffen zijn betaald/ uitgevoerd. Bij een nieuwe strafbepaling kan daar rekening mee worden gehouden.

De eventuele macht die zo'n organisatie kan krijgen is ook bepalend voor andere schuldeisers. De overheid is op deze manier preferent en het is voor (private) partijen nog maar afwachten of er nog iets te incasseren valt, conform de huidige situatie. Is het niet voldoende om als overheid de regie te nemen en de uitvoering over te laten aan private partijen?

Bureaucratie komt ook meerdere malen aan bod. Het centraliseren van inning- en incasso binnen de overheid roept beelden op van een grote, logge organisatie. Is zo'n organisatie nog in staat om ook maatwerk te leveren? Velen vinden juist dat in de huidige situatie sprake is van bureaucratie en dat de komst van een Rijksincassobureau voordelen biedt.

Je zult bij een Rijksincassobureau wel steeds meer toegaan naar standaardprocessen. Dat is prima voor de bulk, maar je zult ook moeten kijken hoe je wilt omgaan met uitzonderingsgevallen.

Je ziet in de huidige situatie veel verschil in wet- en regelgeving: zo heb je te maken met verschillende regelingen maar ook met bijvoorbeeld preferente vorderingen. Harmonisatie van wet- en regelgeving is daarom gewenst. Hierbij wordt opgemerkt dat er een voorstel ligt voor aanpassing van de Insolventiewet: die zou je in dit traject kunnen meenemen.
Bij harmonisatie van wet- en regelgeving zul je wel goed moeten kijken wat je als de 'standaard' hanteert. Een vordering moet zijn eigen karakter behouden. Het lijkt verstandig hierbij onderscheid te maken in vorderingen met een punitief en niet-punitief karakter.

Bij bespreking van het kwadrant komen enerzijds de gevolgen voor de burger aan bod. Hoe weet je dat een burger in een bepaalde sectie van het kwadrant thuis hoort? En kun je als je éénmaal in een bepaalde sectie van het kwadrant zit ook weer switchen naar een andere sectie van het kwadrant? Vooral voor de categorie burgers die 'niet kunnen' betalen zou veel aandacht moeten zijn, hier ligt een kans voor de overheid om de burger iets extra's te bieden en haar sociale gezicht te laten zien.

Het verrekenen binnen de overheid is ook zo'n punt. Ga je als Rijksincassobureau rekening houden met een bestaansminimum? De burger heeft maar één betalingscapaciteit en moet genoeg geld in de maand over houden om van te leven. Daar dien je als overheid rekening mee te houden. Daarnaast speelt ook het type vordering een rol, in hoeverre kun je een verkeersboete verrekenen met bijvoorbeeld de kinderbijslag.

Naast deze risico's worden er zeker ook voordelen gezien voor de burger. De burger heeft één overzicht van overheidsvorderingen en kan wellicht via Ideal betalen. Ook wordt er op deze manier gezorgd voor een gecontroleerde aanloop van deurwaarders en zou de incassolast die nu op de individuele schuldenlast drukt omlaag moeten gaan.

Dit leidt nog tot een discussie over het imago van het Rijksincassobureau. Vanuit het kwadrant zie je verschillende incassostijlen, bijvoorbeeld handhavend bij categorie 2 en sociaal bij categorie 3. Hoe verenig je dit binnen één organisatie? (…)"

Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Eerder verschenen nieuwsbrieven

- Nr. 1: 15 oktober 2009
- Nr. 2: 10 november 2009 (special incassokosten)
- Nr. 3: 3 december 2009
- Nr. 4: 8 december 2009 (special deurwaarders)
- Nr. 5: 3 februari 2010 (special toeslagen)
- Nr. 6: 8 april 2010
- Nr. 7: 11 juni 2010
- Nr. 8: 27 september 2010

Samenstelling signaleringscommissie

Voorzitter

André Moerman	Rijnstad, welzijn en hulpverlening Arnhem

Leden

Caroline Terluin	Sociaal Raadslieden Schiedam
Chantal van Hulzen	Sociaal Raadslieden Nijmegen
Debby van Schaik	Maatschappelijke dienstverlening Midden-Kennemerland
Hannah Oberzaucher	Welzijn Eindhoven
Ingrid Phillips	Sociaal Raadslieden Den Bosch
Lucia Missana	Blankenberg Stichting Amsterdam
Maarten Bockting	Maatschappelijke dienstverlening Flevoland
Thea Runhaar	Sociaal Raadslieden Rotterdam

Gastleden

Corrine de Lange	Stimulansz
Walter van den Berg	Nationale Ombudsman

Ondersteuning MO-groep

Ernst Radius

Sandra Wolfsen